
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՌԱԿՆԵՐԸ

ԵՐԵՎԱՆ 2015

Ուսուցում առակներով

Քրիստոսի՝ առակներով ուսուցման մեջ նկատվում է այն նույն սկզբունքը, որը դրսևորվում էր Նրա առաքելության մեջ այս աշխարհում: Որպեսզի կարողանանք ծանոթանալ Նրա աստվածային բնությանն ու կյանքին, Քրիստոսը մեր բնությունն առավ և բնակվեց մեր մեջ: Աստվածությունը հայտնվեց մարդկային էության մեջ, անտեսանելի փառքը՝ մարդկային տեսանելի կերպարանքի մեջ: Մարդիկ կարողացան ճանաչել անհայտը հայտնիի միջոցով, երկնային բաները բացահայտվեցին երկրայինների միջոցով, Աստված հայտնվեց մարդկային կերպարանքով: Այդպես էր նաև Քրիստոսի ուսուցման մեջ. անհայտը լուսաբանվեց հայտնիով, աստվածային ճշմարտությունները՝ երկրային այն բաներով, որոնց մարդիկ ամենից ավելի էին ծանոթ:

Աստվածաշունչն ասում է. «Այս բոլոր բաները Հիսուսը խոսեց ժողովրդի հետ առակներով... որպեսզի կատարվի այն, ինչ որ ասված էր մարգարեի կողմից. Առակներով կբացեն իմ բերանը, և դուրս կբխեն աշխարհի սկզբից ծածկվածները» (Մատթեոս 13.34,35): Բնության մեջ ամեն բան միջոց էր հոգևորի արտահայտման համար, բնության երևույթները և իր ունկնդիրների կենսափորձը կապակցվում էին գրված խոսքի ճշմարտությունների հետ: Այսպիսով, առաջնորդելով բնական աշխարհից դեպի հոգևոր թագավորություն, Քրիստոսի առակներն օղակներ են ճշմարտության այն շղթայի, որը միացնում է մարդուն Աստծո հետ, երկիրը՝ երկնքի: [18]

Բնությունից քաղված իր դասերում Քրիստոսը խոսում էր այն բաների մասին, որոնք իր սեփական ձեռքերն էին արարել, և որոնք օժտված էին այնպիսի արժանիքներով ու զորություններով, որ անձամբ ինքն էր շնորհել: Իր սկզբնական կատարելության մեջ ողջ արարչագործությունն Աստծո մտքի արտահայտությունն է: Իրենց եղենական տան մեջ Ադամի ու Եվայի համար բնությունը լի էր Աստծո ճանաչումով և աստվածային կրթությամբ: Իմաստնությունը դիմում էր նրանց

և ընդունվում սրտի մեջ, քանի որ նրանք հաղորդակցվում էին Աստծո հետ Նրա արարչագործության միջոցով: Բայց հենց որ սուրբ զույգը խախտեց Ամենաբարձրյալի օրենքը, Աստծո փառքի լույսը հեռացավ բնության երեսից: Այժմ երկիրն ապականված ու պղծված է մեղքով: Սակայն նույնիսկ իր ապականված վիճակում դեռ գեղեցիկ շատ բաներ կան նրանում: Աստծո տեսանելի դասերը ջնջված չեն, ճիշտ հասկանալու դեպքում բնությունը պատմում է իր Արարչի մասին:

Քրիստոսի օրերում այս դասերը դուրս էին մնացել տեսադաշտից: Մարդիկ համարյա դադարել էին Աստծուն տեսնել Նրա գործերի մեջ: Մարդկության մեղքի պատճառով արարչությունը կորցրել էր իր հիասքանչ գեղեցկությունը, և Աստծուն ցույց տալու փոխարեն՝ Նրա գործերը դարձել էին մի արգելապատ, որ ծածկում էր Նրան: Մարդիկ «երկրպագեցին և պաշտեցին ստեղծվածներին, քան թե Ստեղծողին»: Այսպես հեթանոսները «իրենց մտածումներում ունայնացան, և նրանց անմիտ սրտերը խավարվեցին» (Յոնմեացիս 1.25,21): Նույն կերպ էլ Իսրայելում աստվածային ուսմունքը փոխարինվել էր մարդկայինով: Ոչ միայն բնության առարկաները, այլև զոհաբերության ծառայությունը, անգամ Սուրբ Գիրքը՝ այն ամենը, ինչ տրված էր Աստծուն բացահայտելու համար, այնպես էին խեղաթյուրվել, որ Նրան ծածկելու միջոց էին դարձել:

Քրիստոսը ջանում էր հեռացնել այն, ինչ մթագնում էր ճշմարտությունը: Նա եկավ դեն գցելու այն քողը, որ մեղքն էր զցել բնության երեսին՝ ի տես բերելով այն հոգևոր փառքը, որ արտացոլելու համար էր ստեղծվել ամեն բան: [19] Նրա խոսքերը նոր տեսանկյունից ներկայացրին ինչպես բնության, այնպես էլ Աստվածաշնչի դասերը, և դարձրին դրանք նոր հայտնություն:

Հիսուսը մի գեղեցիկ շուշան քաղեց ու տվեց երեխաների ու երիտասարդների ձեռքը, և մինչ նրանք դիտում էին, Նա, պայծառացած Իր Հոր երեսի լույսով, սովորեցնում էր. «Նայեք դաշտի շուշաններին, թե ինչպես են մեծանում, ո՛չ ջանք են անում և ո՛չ մանում: Բայց ասում են ձեզ, թե Սողոմոնն էլ իր բոլոր փառքի մեջ նրանց մեկի նման չհագավ»: Հետո հաջորդեց մի քաղցրալուր հավաստիացում և կարևոր դաս. «Իսկ եթե

դաշտի միջի խոտին, որ այսօր կա և վաղը հնոց կնետվի, այդպես է հազցնում Աստված, որքա՛ն ևս առավել ձե՛զ, թերահավատներ»:

Լեռան քարոզում այս խոսքերը, բացի երեխաներից ու երիտասարդներից, ասվեցին նաև մյուսներին: Ասվեցին բազմությանը, ուր կային տղամարդիկ ու կանայք՝ լի հոգսերով ու դժվարություններով, և վշտացած հիասթափությունից ու թախծից: Հիսուսը շարունակեց. «Ուրեմն հոգս մի անեք՝ ասելով, թե ինչ պիտի ուտեք, կամ ինչ պիտի խմեք, կամ ինչ պիտի հազնեք: Որովիետև այս ամենը հեթանոսներն են խնդրում, որովիետև ձեր երկնավոր Հայրը գիտի, որ այդ ամենը պետք է ձեզ»: Դետո, կարկառելով Իր ձեռքերը դեպի շրջապատող ամբոխը, ասաց. «Սակայն առաջ Աստծո արքայությունը և նրա արդարությունը խնդրեցեք, և այդ ամենը կտրվի ձեզ» (Մատթեոս 6.28-33):

Այսպիսով, Քրիստոսը մեկնաբանեց այն դասը, որն Ինքն էր ներդրել դաշտի շուշանների ու խոտերի մեջ: Նա ցանկանում է, որ մենք կարդանք այն յուրաքանչյուր շուշանի և խոտի վրա: Նրա խոսքերը լի են հավաստիացումով և ուղղված են ամրացնելու վստահությունն Աստծո հանդեպ: [20]

Այնքան լայն էր Քրիստոսի պատկերացումը ճշմարտության վերաբերյալ, այնքան ծավալուն էր Նրա ուսմունքը, որ բնության յուրաքանչյուր երևույթ ի գործ էր դրվում ճշմարտությունը լուսաբանելու համար: Այն տեսարանները, որոնց ամեն օր հանդիպում էին մարդկանց աչքերը, բոլորն էլ կապակցվում էին որևէ հոգևոր ճշմարտության հետ, այնպես որ բնությունը զգեստավորված է Տիրոջ առակներով:

Իր ծառայության վաղ շրջանում Քրիստոսը ժողովրդի հետ այնքան պարզ բառերով էր խոսում, որ յուրաքանչյուր ունկնդիր կարող էր ըմբռնել ճշմարտությունները, որոնք նրան իմաստուն կդարձնեին փրկության համար: Բայց շատ սրտերում ճշմարտությունն արմատ չէր գցում և շուտով առևանգվում էր: «Նրա համար եմ առակներով խոսում նրանց հետ, որ տեսնելով չեն տեսնում, և լսելով չեն լսում, և չեն իմանում: ... Որովիետև թանձրացավ այս ժողովրդի սիրտը և իրանց ականջներով ծանր լսեցին, և իրենց աչքերը խփեցին» (Մատթեոս 13.13-15):

Հիսուսը ցանկանում էր հետաքրքրություն արթնացնել: Նա փափագում էր սթափեցնել անհոգներին և ճշմարտությունը տպավորել նրանց սրտերում: [21] Առակներով ուսուցումը հանրաճանաչ էր ու հարգանքի և ուշադրության էր արժանանում ոչ միայն հրեաների, այլև մյուս ազգերի մեջ: Ուսուցման որևէ գործուն ձև չկար, որ Նա չկիրառեր: Եթե Նրան լսողները ցանկանային ձեռք բերել աստվածային գիտություն, ապա կարող էին հասկանալ Նրա խոսքերը, քանի որ Նա միշտ պատրաստ էր բացատրել դրանք անկեղծ հետաքրքրվողին:

Բացի այդ, Քրիստոսը ճշմարտություններ ուներ հայտնելու, որոնք ժողովուրդն անպատրաստ էր ընդունել և անգամ հասկանալ: Այս պատճառով ևս Նա սովորեցնում էր առակներով: Կապելով Իր ուսմունքը կյանքի դեպքերի, փորձառության կամ բնության հետ՝ Նա գրավում էր նրանց ուշադրությունը և ազդում սրտերի վրա: Հետագայում, երբ նրանք նայում էին այն առարկաներին, որոնք լուսաբանում էին Նրա դասերը, նրանք վերհիշում էին աստվածային Ուսուցչի խոսքերը: Նրանց, ում միտքը բաց էր Սուրբ Հոգու ազդեցության համար, Փրկչի դասերի նշանակությունն ավելի ու ավելի էր բացահայտվում: Գաղտնիքները գնալով պարզվում էին, և այն, ինչ դժվար էր ըմբռնել, հասկանալի էր դառնում:

Հիսուսը յուրաքանչյուր սրտի մոտենալու հնարավորություն էր փնտրում: Ջանազան պատկերների օգտագործման միջոցով Նա ոչ միայն տարբեր տեսանկյուններից էր ներկայացնում **ճշմարտությունը, այլև դիմում էր տարբեր ունկնդիրներին**: Առօրյա կյանքից վերցված պատկերների միջոցով Նրանց հետաքրքրությունն արթնանում էր: Փրկչին լսողներից ոչ մեկն իրեն անտեսված կամ մոռացված չէր զգում: [22] Ամենահասարակ, ամենամեղավոր մարդիկ Նրա ուսուցման մեջ լսում էին մի ձայն, որ խոսում էր իրենց հետ կարեկցանքով ու քնքշությամբ:

Նա մեկ ուրիշ պատճառ էլ ուներ առակներով ուսուցանելու համար: Իր շուրջը հավաքված բազմության մեջ կային քահանաներ, վարդապետներ, դպիրներ ու ծերեր, հերովդեսյաններ ու ղեկավարներ՝ աշխարհասեր, անհանդուրժող, փառամոլ մարդիկ, ովքեր ամենից ավելի ցանկանում էին որևէ

մեղադրանք գտնել Նրա դեմ: Նրանց լրտեսներն օրստօրե հետևում էին Նրա քայլերին, որպեսզի մի բան որսան Նրա ասած խոսքերից, որը պատճառ կդառնար Նրա դատապարտման համար և մեկընդմիջտ կլռեցներ Նրան, Ով, թվում էր, թե աշխարհը տանում է իր հետևից: Փրկիչը հասկացել էր այս մարդկանց էությունը և ճշմարտությունը ներկայացնում էր այնպիսի ձևով, որ նրանք չկարողանային գտնել որևէ բան, որ հնարավորություն տար մեղադրելու իրեն ատյանի առջև: Իր առակներում Նա կշտամբում էր այն մարդկանց կեղծավորությունը և չար գործերը, ովքեր բարձր պաշտոններ էին զբաղեցնում, և այլաբանորեն ներկայացնում էր այնպիսի սուր ճշմարտություններ, որ եթե դրանք ասվեին ուղղակի մեղադրանքի ձևով, նրանք չէին լսի իրեն և վերջ կտային իր ծառայությանը: Սակայն, երբ Նա խույս էր տալիս լրտեսներից, Նա այնքան պարզ էր դարձնում ճշմարտությունը, որ մոլորությունը հստակ կերպով երևում էր, և անկեղծ մարդիկ օգուտ էին քաղում Նրա դասերից: Աստվածային իմաստնությունը, անսահման շնորհը հայտնվում էին Աստծո ձեռքի գործերի օգնությամբ: Բնության և կյանքի փորձառությունների միջոցով մարդիկ ճանաչում էին Աստծուն: «Որովհետև նրա աներևույթ բաները աշխարհի սկզբից ստեղծվածներովն իմացվելով տեսնվում են, որ է՝ նրա մշտնջենավոր գործությունը և Աստվածությունը» (Հռոմեացիս 1.20):

Փրկչի ուսուցումն առակներով մատնանշում է, թե որն է իսկական «բարձրագույն կրթությունը»: Քրիստոսը կարող էր հայտնել մարդկանց գիտության ամենախոր ճշմարտությունները: Նա կարող էր բացահայտել այնպիսի գաղտնիքներ, որոնք ըմբռնելու համար կպահանջվեր քրտնաջան աշխատանք և ուսումնասիրություն դարեր շարունակ: Նա կարող էր այնպիսի առաջարկություններ տալ գիտական ասպարեզում, որոնք նյութ կհանդիսանային՝ մտքի և խթան հայտնագործությունների համար մինչև աշխարհի վերջը: [23] Սակայն Նա այդպես չարեց: Նա ոչինչ չասաց մարդկանց հետաքրքրասիրությունը գոհացնելու կամ փառասիրությունը բավարարելու նպատակով՝ դրանով իսկ տեղ տալով աշխարհային փառասիրությանը: Իր ողջ ուսուցման մեջ Քրիստոսը մարդու միտքը

հաղորդակից էր դարձնում Անսահման Մտքի հետ: Նա չէր առաջարկում ժողովրդին ուսումնասիրել Աստծո, Նրա Խոսքի կամ Նրա գործերի վերաբերյալ մարդկային տեսությունները: Նա սովորեցնում էր նրանց տեսնել Աստծուն այնպես, ինչպես Նա երևում է Իր գործերի, Իր խոսքի և Իր նախախնամության մեջ:

Քրիստոսը գործ է ունեցել ոչ թե վերացական տեսությունների, այլ այնպիսիների հետ, որոնք անհրաժեշտ էին բնավորության զարգացման համար, և որոնք կընդարձակեին Աստծուն ճանաչելու մարդու ընդունակությունը և կմեծացնեին բարիք գործելու նրա կարողությունը: Նա խոսում էր մարդկանց հետ այն ճշմարտությունների մասին, որոնք վերաբերում էին ապրելաձևին և կապված էին հավիտենականության հետ:

Քրիստոսն էր, որ ղեկավարեց Իսրայելի կրթությունը: Տիրոջ պատվիրանների և օրենքների վերաբերյալ Նա ասաց. «Եվ կրկնիր նրանք քո որդիներին, խոսիր նրանց մասին քո տան մեջ նստած ժամանակդ և ճանապարհ գնացած ժամանակդ, և պառկելիս և վեր կենալիս: [24] Եվ նրանք կապիր նշանի համար ձեռքիդ վրա, նրանք ճակատանոց լինեն աչքերիդ մեջտեղում: Նաև քո տան դրանդիքի վրա և դռներիդ վրա գրիր նրանք» (Երկրորդ Օրինաց 6.7-9): Իր ուսուցման մեջ Քրիստոսը ցույց տվեց, թե ինչպես պետք է կատարվեր այս պատվիրանը, այսինքն՝ Աստծո արքայության օրենքներն ու սկզբունքները կարող են այնպես ներկայացվել, որ երևան նրանց գեղեցկությունն ու թանկարժեքությունը: Երբ Տերը պատրաստում էր Իսրայելի ժողովրդին, որ Իր հատուկ ներկայացուցիչները լինեն, Նա նրանց տվեց տներ բլուրների և հովիտների մեջ: Իրենց ընտանեկան կյանքում և կրոնական ծառայությունների մեջ նրանք մշտապես շփվում էին բնության և Աստծո խոսքի հետ: Քրիստոսը նույնպես Իր աշակերտներին սովորեցնում էր լճի ափին, լեռան լանջին, դաշտերում ու փոքրիկ անտառակներում, ուր նրանք կարող էին նայել բնության առարկաներին, որոնցով Նա լուսաբանում էր Իր դասերը: Եվ սովորելով Քրիստոսից՝ նրանք ստացած գիտելիքը օգտագործում էին Նրա աշխատանքի մեջ Նրա հետ համագործակցելով:

Նույն կերպ էլ մենք պետք է ծանոթանանք Արարչի հետ արարչագործության միջոցով: Բնության գիրքը մեծ դասագիրք է, որն Աստվածաշնչի հետ մեկտեղ պիտի օգտագործենք ուրիշներին Նրա բնավորությունը սովորեցնելիս և կորած ոչ-խարներին դեպի Աստծո փարախն առաջնորդելիս: Երբ ուսումնասիրվում են Աստծո գործերը, Սուրբ Հոգին մտքի մեջ համոզմունք է բոցավառում: Դա այն համոզմունքը չէ, որ ծնունդ է տրամաբանական դատողությունը, այլ եթե միտքը չափից ավելի չի մթագնել Աստծուն ճանաչելու, աչքն այնպես չի խավարել Նրան տեսնելու, և ականջն այնքան չի ծանրացել Նրա ձայնը լսելու համար, ապա ավելի խորը իմաստ կերևա, և գրված խոսքի վեհ, հոգևոր ճշմարտությունները կտպավորվեն սրտի մեջ:

Պարզություն և մաքրություն կա բնությունից վերցված այս դասերում, որ դրանք չափազանց արժեքավոր է դարձնում: Այս աղբյուրից բխող ուսուցման կարիքն ունեն բոլորը: Բնության գեղեցկությունն ինքնին հոգուն մեղքից ու աշխարհի հրապուրանքներից ուղղում է դեպի մաքրություն, խաղաղություն և Աստված: [25] Շատ հաճախ ուսանողների միտքը զբաղված է մարդկային տեսություններով ու ենթադրություններով, որոնք կեղծորեն գիտության կամ փիլիսոփայության կեղծ անունն են կրում: Նրանք կարիք ունեն սերտորեն շփվելու բնության հետ: Վերջիններս թող իմանան, որ արարչությունն ու քրիստոնեությունը մեկ Աստված ունեն: Թող նրանք սովորեն տեսնել բնության և հոգևոր աշխարհի ներդաշնակությունը: Թող ամեն ինչ, որ տեսնում են նրանց աչքերն ու շոշափում են նրանց ձեռքերը, դաս լինի նրանց բնավորության ձևավորման համար: Այսպես մտավոր կարողությունները կգորանան, բնավորությունը կզարգանա, և ամբողջ կյանքը կազնվանա:

Քրիստոսի առակներով ուսուցումը նույն նպատակն ուներ, ինչ որ շաբաթի հիմնումը: Աստված տվեց մարդկանց Իր ստեղծագործ ուժի հուշարձանը, որպեսզի նրանք կարողանան ճանաչել Նրան Իր ձեռքի գործերում: Շաբաթը պատվիրում է մեզ տեսնել Արարչի փառքն Իր ստեղծագործության մեջ: [26] Հիսուսն էլ է կամեցել, որ մենք սա անենք, այդ իսկ պատճառով էլ Իր արժեքավոր դասերը կապել է բնության գեղեցիկ

երևութների հետ: Սուրբ հանգստյան օրը, բոլոր մյուս օրերից առավել, մենք պետք է ուսումնասիրենք այն պատգամները, որոնք Աստված գրել է բնության մեջ մեզ համար: Մենք պետք է ուսումնասիրենք Փրկչի առակներն այնտեղ, որտեղ Նա պատմել է՝ դաշտերում և անտառակներում, բաց երկնքի տակ, ծաղիկների և խոտերի մեջ: Երբ մենք մոտենում ենք բնության սրտին, Քրիստոսն Իր ներկայությունն իրական է դարձնում մեզ համար և Իր խաղաղության ու սիրո խոսքը հղում մեր սրտերին:

Քրիստոսն Իր ուսուցումը կապեց ոչ միայն հանգստյան օրվա, այլ նաև աշխատանքային շաբաթի հետ: Նա կամենում է իմաստություն սովորեցնել նրան, ով հերկում է հողն ու ցանում սերմը: Հերկելու և ցանելու, մշակելու և հնձելու մեջ Նա սովորեցնում է մեզ տեսնել այն աշխատանքը, որ Իր շնորհը կատարում է մարդկանց սրտերում: Ուստի օգտակար աշխատանքի յուրաքանչյուր բնագավառում և կյանքի յուրաքանչյուր եղելության մեջ Նա ցանկանում է, որ մենք գտնենք աստվածային ճշմարտության մի որևէ դաս: Այդպիսով մեր առօրյա աշխատանքն այնքան չի կլանի մեր ուշադրությունը, որ մոռանանք Աստծուն, այն շարունակ կիիշեցնի մեզ մեր Արարչի և Փրկչի մասին: [27] Աստծո մասին խորհումը ոսկյա թելի պես կանցնի մեր ընտանեկան հոգսերի և զբաղմունքների միջով: Մեզ համար Նրա երեսի փառքը նորից կհանգչի բնության վրա: Մենք մշտապես կսովորենք երկնային ճշմարտության նոր դասեր և կաճենք Նրա մաքրության նմանությանը: Այսպես մենք «կսովորենք Տիրոջից», և ինչ վիճակ էլ ունենանք, նույնը կմնանք Աստծո առաջ (Եսայիա 54.13, Ա Կորնթացիս 7.24):